

Havárie na Bečvě: Bagatelizace bezprecedentního incidentu a nedostatečné vyhodnocení dopadů na životní prostředí

3.8.2023 - | Arnika

Odůvodnění zamítnutí žádosti podle názoru Arniky bagatelizuje tuto bezprecedentní událost a může vyvolat dojem, že havárie nebyla tak závažná, jak tomu bylo ve skutečnosti.

Zároveň odůvodnění zamítnutí žádosti vyvolává otázky, jak kvalitně je napsán samotný zákon o předcházení ekologické újmy a o její nápravě.

Za účelem rozhodnutí si Inspekce v rámci správního řízení vyžádala znalecký posudek Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a odborná vyjádření Povodí Moravy, s.p. a Výzkumného ústavu Vodohospodářského T. G. Masaryka. Arnika tyto posudky kritizovala a žádala, aby ČIŽP učinila zásadní kroky k tomu, aby náklady za odstranění rozsáhlých škod nesl skutečný pachatel, a nikoliv Český rybářský svaz nebo stát. To se však nestalo a podle ČIŽP z obdržených dokumentů nevyplývalo, že by v důsledku uvedené havárie došlo k naplnění zákonných znaků vzniku ekologické újmy. Proto ČIŽP také podané žádosti zamítla.

Skutečně nedošlo při katastrofě na Bečvě k ekologické újmě, nebo ji jen není schopna ČIŽP prokázat?

Hlavním problémem, který vyplývá z odůvodnění, je absence informací o chemické látce nebo látkách, které způsobily havárii. Bez této klíčové znalosti je těžké odhadnout skutečné důsledky havárie na životní prostředí. Domníváme se, že havárie zasáhla i další složky životního prostředí, které by si zasloužily pozornost, jako je biotop řeky, na který jsou navázáni další živočichové, jako jsou vodní ptáci a obojživelníci, což však v posudku není dostatečně zohledněno. Také chybí možné posouzení vlivu havárie na kvalitu vod podzemních.

Jedním z klíčových bodů posudku od Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK) je tvrzení, že není schopna s jistotou prokázat zhoršení stavu stanovišť některých zvláště chráněných druhů vlivem havárie. Toto tvrzení je podpořeno absencí pravidelného monitoringu u většiny sledovaných druhů. Zde je však problematické, že AOPK přesto tvrdí, že havárie neměla na výskyt druhů vliv a jejich stanoviště nebyla negativně ovlivněna. Takové tvrzení zpochybňuje kvalitu posudku a jeho objektivitu. Nedostatek výsledků analýz uhynulých ryb, které by mohly odhalit způsob a koncentraci látky, která ryby otráвила, také podkopává důvěryhodnost posudků.

Dalším nedostatkem v hodnocení havárie je zvolený čas pro posudek. Termín zjišťování stavu řeky (listopad) není vhodný, protože zjišťování přítomnosti druhů či jejich četnosti může být ovlivněno chováním ryb vzhledem k přicházející zimě. Plnohodnotné vyhodnocení by mělo být provedeno v reprezentativním období nebo během celého roku.

Z dalšího vyjádření Povodí Moravy, které se zabývalo posouzením vlivu havárie na tok Bečvy na chemický a ekologický stav dotčených vodních útvarů povrchových vod, vyplývá, že hodnocení bylo provedeno pouze na základě pravidelného monitoringu, který však není schopen zachytit nárazový výkyv rizikových látek a jejich možného dopadu. Toto tvrzení podporuje potřebu provádět denní měření, zejména v místech s chemickými a průmyslovými provozy, které mohou ohrozit kvalitu vod.

Zároveň se zdá, že ve vyjádřeních a posudcích se pracuje s definicí pojmu "ekologická újma" velmi volně. Důležité je přesně definovat, co tento termín znamená podle zákona a vyjádření či posudky by se měly zaměřit na zkoumání naplnění této definice.

Celkově lze tedy konstatovat, že současné posudky a vyjádření nejsou dostatečně komplexní a objektivní. Zdá se, že nedostatečně zohledňují klíčové aspekty, jako je identifikace způsobující látky havárie, analýza dopadů na životní prostředí a stanoviště chráněných druhů, a neberou v potaz potřebu pravidelného monitoringu ve vhodném čase.

"Z rozhodnutí ČIŽP, a především z jeho odůvodnění máme velmi špatný pocit. Orgány odpovědné za posuzování havárie by měly vylepšit své postupy a poskytnout veřejnosti relevantní a objektivní informace o dopadu této vážné události na životní prostředí." říká Kamil Repeš, vedoucí kampaně spolku Arnika Řeky bez jedů.

Arnika spolu s dalšími se proti rozhodnutí ČIŽP odvolá a bude také intenzivně komunikovat s Ministerstvem životního prostředí, které připravuje novelu zákona o ekologické újmě, jejímž cílem je odstranit současnou obtížnou aplikovatelnost uvedeného zákona a mimo jiné lépe definovat zákonný pojem „ekologická újma“.

Pro víc informací kontaktujte tiskového mluvčího organizace Arnika Luboše Pavloviče (Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., + 420 606 727 942).

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/havarie-na-becve-bagatelizace-bezprecedentniho-incidentu-a-nedostatecne-vyhodnoceni-dopadu-na-zivotni-prostredi>